

ТЕХНОЛОГІЯ ОРГАНІЗАЦІЇ САМОСТІЙНОЇ ПОЗААУДИТОРНОЇ РОБОТИ МАЙБУТНІХ УЧИТЕЛІВ ІНОЗЕМНОЇ МОВИ У ВИЩИХ НАВЧАЛЬНИХ ЗАКЛАДАХ ВЕЛИКОЇ БРИТАНІЇ

У статті розглянуто технологію організації самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови у вищих навчальних закладах Великої Британії. Автором проаналізовано складники технології та етапи її реалізації.

Ключові слова: технологія, педагогічна технологія, самостійна позааудиторна робота, майбутні учителі іноземної мови, Велика Британія.

Поняття «технологія» виникло у зв'язку з технічним прогресом у виробничій сфері і трактується як наука про майстерність, як сукупність знань про способи і засоби оброблення матеріалів, мистецтво володіння процесом та можливість його ефективного та економічного відтворення відповідно до заданих умов [1]. Технологічний процес є ефективним в умовах використання необхідних засобів і передбачає послідовність відповідних операцій. Технічний процес обумовив технологізацію не тільки сфери виробництва, але й культури та гуманітарної сфери, зокрема освіти. Тому технології поділяються на промислові та соціальні. Останні скеровані, перш за все, на людину; по-друге, їх можна пристосувати до будь-яких умов, бо здатні скоригувати певні недоліки технологічного процесу, по-третє, вони складні за організацією та здійсненням. Тому їх вважають технологіями вищого рівня організації [1].

Технологізація освіти полягає у дотриманні змісту і послідовності етапів упровадження нововведень. Спроби визначення сутності та особливостей педагогічної технології не припиняються й до сьогодні. Підходи дослідників до визначення цього поняття є різноманітними. Це спричинено поглибленням наукового й практичного інтересу до цієї категорії як засобу підвищення ефективності навчально-виховного процесу, а також розвитком конкретних педагогічних технологій, у процесі яких розкривалися нові універсальні сутнісні дані [1].

Значний внесок у розробку методології й теорії поняття «технологія», «педагогічна технологія» внесли вітчизняні та російські науковці, зокрема В. Безпалько, І. Дичківська, М. Кларін, О. Пехота, Г. Селевко та інші. Науковці акцентують увагу на організаційно-технічному, інструментально-операційному аспектах цього питання. Зокрема І. Дичківська зазначає, що як би не розглядали педагогічні технології, головне в них – розроблення, деталізація інструментальних аспектів педагогічного процесу [1].

Б. Лихачов вважає, що педагогічна технологія – це сукупність психолого-педагогічних установок, які визначають спеціальний набір та komponування форм, методів, засобів, прийомів навчання, засобів виховання; вона є організаційно-методичним інструментарієм педагогічного процесу [4]. Педагог-дослідник П. Москаленко вважає цей феномен послідовним (системно представленим) рядом вказівок, діяльностей і операцій моделювання, реалізації

діагностики ефективності, корекції процесу навчання або виховання [48]. В. Беспалько визначає педагогічну технологію як проект певної педагогічної системи, що реалізується на практиці, і як змістову техніку реалізації навчально-виховного процесу [1]. На думку російського педагога М. Кларіна, педагогічна технологія є системною сукупністю і порядком функціонування усіх особистісних, інструментальних і методичних засобів, які використовуються для досягнення педагогічних цілей. В. Сластьонін вбачає в ній закономірну педагогічну діяльність, яка реалізовує науково обґрунтований проект дидактичного процесу і володіє більш високим ступенем ефективності, надійності, гарантованого результату, ніж за використання традиційних методик навчання. [7] За українською дослідницею О. Козловою, педагогічна технологія є радикальним оновленням інструментальних і методологічних засобів педагогіки і методики за умови збереження наступності в розвитку педагогічної науки і шкільної практики; набором технологічних процедур, які забезпечують професійну діяльність учителя, гарантованість кінцевого результату [3].

Ця проблематика також є цікавою і для зарубіжних науковців. Асоціація з педагогічних комунікацій і технологій США трактує «педагогічну технологію» як комплексний, інтегрований процес, який включає людей, ідеї, засоби і способи організації діяльності для аналізу проблем, що охоплюють основні аспекти засвоєння знань. [3] У «Глосарії термінів з технологій освіти» (Париж, ЮНЕСКО) це поняття сформульовано як системний метод створення, застосування і визначення всього процесу викладання та засвоєння знань з урахуванням технічних і людських ресурсів та їх взаємодії, завданням якого є оптимізація форм освіти [3].

У нашому дослідженні ми спираємося на підходи науковців (С. Гончаренка, М. Лещенко, С. Сисоєвої), відповідно до яких педагогічна технологія є сукупністю засобів і методів відтворення теоретично обґрунтованих процесів навчання і виховання, які дають можливість успішно реалізувати поставлені освітні цілі [2, 5, 6].

Урахування визначених підходів дозволило проаналізувати та охарактеризувати технологію організації самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови у вищих навчальних закладах Великої Британії, що здійснюється на основі поетапних дій (алгоритму).

Технологія, що функціонує у британських університетах, передбачає процес організації самостійної позааудиторної роботи студентів, а також її реалізацію на основі конвергентної взаємодії з аудиторною підготовкою фахівців в умовах вищого навчального закладу. Вона відображає послідовне виконання трьох етапів, які, на нашу думку, можуть визначатися як: проєктивно-конструктивний, організаційно-технологічний і результативний.

На проєктивно-конструктивному етапі втілюється підготовка до оволодіння студентами змістом самостійної позааудиторної роботи у вищому навчальному закладі. Зокрема:

- визначаються мета і завдання самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови;

- виокремлюються принципи організації самостійної позааудиторної роботи студентів;
- добирається її зміст на основі чітко визначених критеріїв та ціннісно-концептуальних підходів;
- реалізується ресурсне забезпечення (матеріальне, кадрове, навчально-методичне та інформаційне, ресурси контролю та оцінювання).

На другому – організаційно-технологічному етапі – безпосередньо організовується й здійснюється самостійна позааудиторна робота, спрямована на формування професійної самостійності майбутніх учителів іноземної мови та готовності до самоосвіти впродовж життя. Зосібна:

- здійснюється планування та виконання самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови шляхом включення її до розкладу навчальних занять;
- проводиться консультування студентів, що допомагає їм зорієнтуватися в значній кількості можливостей самостійної позааудиторної навчальної діяльності;
- відповідно до змісту навчальної дисципліни, навчальної мети, місця виконання самостійної позааудиторної роботи, характеру пізнавальної активності студентів відбувається добір видів самостійної позааудиторної роботи;
- визначаються форми виконання самостійної позааудиторної роботи майбутніми учителями іноземної мови (автономна та частково автономна);
- відбувається добір ефективних дидактичних ресурсів (традиційних, електронних, людських);
- забезпечується реалізація зовнішніх та внутрішньої педагогічних умов ефективної організації самостійної позааудиторної роботи.

Результативний етап передбачає реалізацію набутих в умовах виконання самостійної позааудиторної роботи знань, умінь і навичок у професійній діяльності; контроль і самоконтроль, аналіз, самоаналіз та оцінювання її результатів з метою виявлення недоліків та перспектив вдосконалення технології організації самостійної позааудиторної роботи у вищих навчальних закладах Великої Британії.

Таким чином, педагогічна технологія організації самостійної позааудиторної роботи майбутніх учителів іноземної мови у вищих навчальних закладах Великої Британії ґрунтується на поетапному виконанні педагогічних завдань, розв'язання яких сприяє професійному розвитку майбутніх учителів іноземної мови.

ЛІТЕРАТУРА

1. Беспалько В. П. Системно-методическое обеспечение учебно-воспитательного процесса подготовки специалистов : [учеб.-метод. пособ.] / В. П. Беспалько, Ю. Г. Татур. – М. : Высш. шк., 1989. – 143 с.
2. Гончаренко С. Український педагогічний словник / Семен Гончаренко. – К. : Либідь, 1997. – 376 с. – (Трансформація гуманітарної освіти в Україні).
3. Дичківська І. М. Інноваційні педагогічні технології : підручник. – 2-ге вид., доп. / Ілона Миколаївна Дичківська. – К. : Академвидав, 2012. – 352 с. – (Альма-матер).

4. Педагогические технологии / Под общей редакцией В.С. Кукушкина. – М. : ИКЦ «МарТ»: – Ростов н/Д : изд. центр «МарТ», 2006. – 336 с.
5. Лещенко М. П. Технології підготовки вчителя до естетичного виховання за рубежом : автореф. дис... докт. пед. наук : спец. 13.00.04 «Теорія і методика професійної освіти» / М. П. Лещенко. – К., 1997. – 53 с.
6. Сисоева С. О. Педагогічні технології: коротка характеристика сутнісних ознак / Сисоева С. О. // Педагогічний процес : Збірник наукових праць. – Випуск 2. – Київ : Видавництво «Міленіум», 2006. – С. 127–131.
7. Слостенин В. А. Педагогика : [учеб. пособ. для студ. высш. пед. учеб. завед.] / В. А. Слостенин, И. Ф. Исаев, Е. Н. Шиянов ; под ред. В. А. Слостенина. – М. : Академия, 2002. – 576 с.

SUMMARY

The technology of organization of future foreign language teachers' independent learning has been considered in the article. The author has analyzed the technology components and phases of its implementation.

Key words: *technology, learning technology, independent learning, future foreign language teachers, Great Britain.*